

Maarten van Andel: Als het kabinet nu niet direct stopt met de energietransitie gaat onze economie kapot

Door [Maarten van Andel](#) - 27 maart 2025
Geplaatst in [Energietransitie](#) - [Klimaat](#)

VVD-klimaatminister Sophie Hermans maakt ondernemen in Nederland onmogelijk, als zij niet onverwijld de extra CO₂-reductiedoelstelling voor bedrijven afschaft en de torenhoge stroomprijzen verlaagt. De chemiemultinationals LyondellBasell en Tronox wachten daar al niet meer op, en sluiten hun vestigingen in de Rotterdamse haven. Dat kost duizenden hoogwaardige banen en miljoenen kostbare belastinginkomsten, en daar zal het niet bij blijven als het kabinet niet kordaat ingrijpt.

De Rotterdamse haven luidt bij monde van SmartPort-bestuurder Victor van der Chijs de noodklok. De CO₂-reductiedoelstelling die Nederland bovenop de Europese doelstelling heeft gestapeld creëert een volstrekt ongelijk speelveld in de EU-markt. Dat is alsof onze regering het nationale boksteam de ring instuurt met één hand op de rug gebonden, terwijl boksers uit andere landen met twee handen kunnen boksen.

LyondellBasell en Tronox wachten de voorspelbare uitkomst van een dergelijke concurrentiestrijd wijselijk niet af. Daar komt bij dat onze energieprijzen twee tot drie maal zo hoog zijn als in Duitsland en Frankrijk. Als klap op de vuurpijl kunnen bedrijven die willen verduurzamen dat niet omdat er onvoldoende elektriciteit en waterstof beschikbaar is.

Tijd voor leiderschap en visie

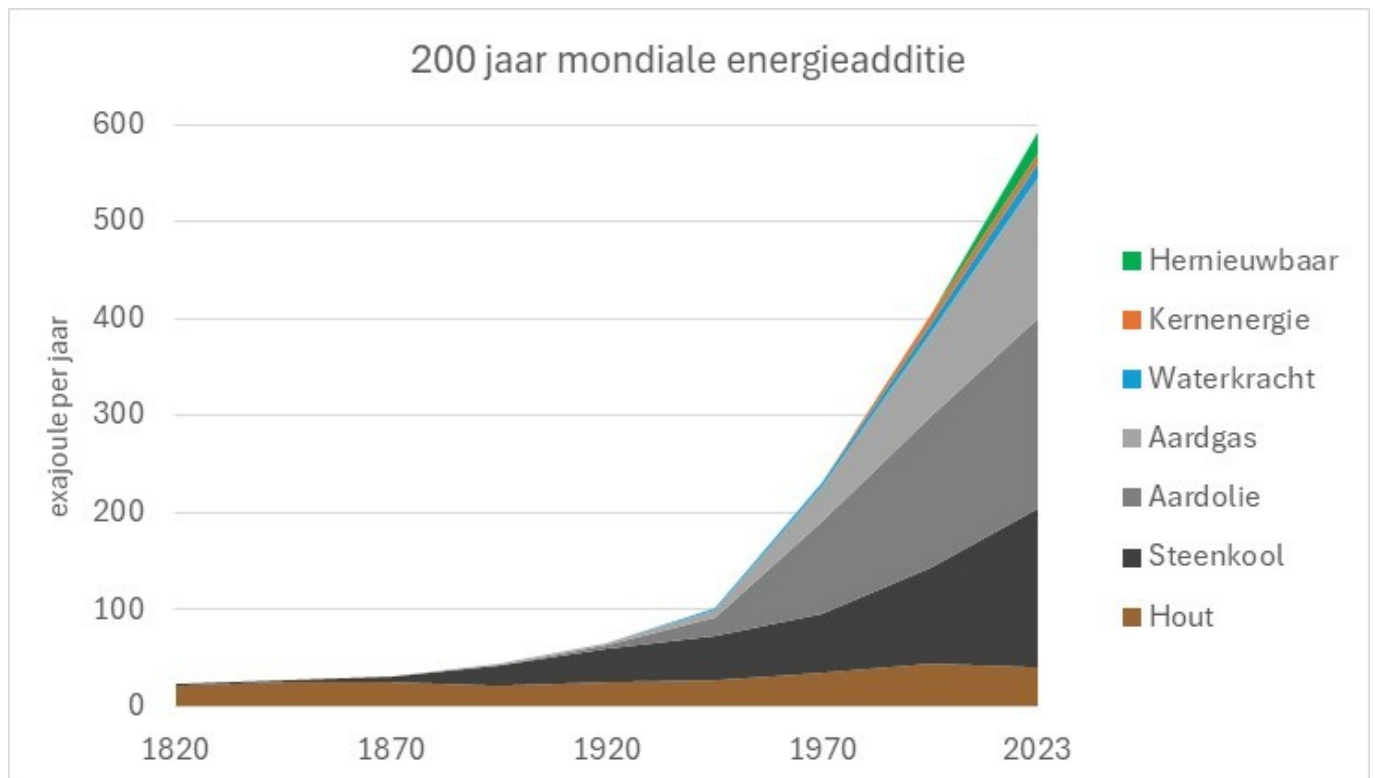
De urgentie van deze stapeling van problemen lijkt eindelijk doorgedrongen tot de Tweede Kamer. Het is onbegrijpelijk dat minister Hermans - van de partij die zegt op te komen voor ondernemend

Maarten van Andel: Als het kabinet nu niet direct stopt met de energietransitie gaat onze economie kapot

Nederland – geen leiderschap toont, en nog aarzelt over iets dat we al jaren kunnen zien aankomen. Ik vraag me af of er nog iemand in onze regering of volksvertegenwoordiging is die strategisch nadenkt over energie en economie, in plaats van reactief acteert op een continue stroom van zelf gecreëerde problemen. Het feit dat politiek en journalistiek netcongestie, onbetaalbare energie en nog heel veel meer onderwerpen als 'crisis' bestempelen, illustreert dat het ernstig schort aan een strategische visie die verder rijkt dan een paar jaar.

Het is eveneens onbegrijpelijk dat de Kamer zich nu met name druk maakt over de energienota, en op voorstel van D66 alle belastingbetalers wil laten opdraaien om die via een oplopende staatsschuld te 'dempen'. De onderliggende oorzaken van een ongelijk speelveld, onbetaalbare energieprijzen en structurele stroomtekorten zijn veel fundamenteeler dan het lenen van heel veel extra miljarden op kosten van onze kinderen. Die onderliggende oorzaken zijn de zinloosheid van elektrificatie, en een energietransitie die in werkelijkheid een energieadditie is.

In de afgelopen tweehonderd jaar is ons mondiale energieverbruik exponentieel gegroeid en om daarin te voorzien hebben we voortdurend additionele energiebronnen toegevoegd. Twee eeuwen geleden hadden we vrijwel alleen hout, en begonnen we steenkool toe te voegen. Een eeuw geleden kwamen daar olie en gas bij, een halve eeuw geleden waterkracht en kernenergie, en een kwart eeuw geleden hernieuwbare bronnen zoals zon en wind.

Bronnen: <https://ourworldindata.org/grapher/global-primary-energy> en <https://www.foreignaffairs.com/united-states/troubled-energy-transition-yergin-orszag-arya>

Maarten van Andel: Als het kabinet nu niet direct stopt met de energietransitie gaat onze economie kapot

Nooit in de historie heeft de ene energiebron de andere vervangen. Bij het toevoegen van nieuwe energiebronnen bleven de bestaande altijd doorgroeien, omdat het totale energieverbruik sneller bleef toenemen dan de nieuw toegevoegde bronnen. Dat patroon zet zich vandaag en in de komende decennia onverminderd door. De totale mondiale energieverbruik blijft sneller groeien dan alle niet-fossiele bronnen bij elkaar, met name vanwege de explosieve bevolkingsgroei. Kolen, olie en gas blijven daardoor ook toenemen. Er vindt geen vervanging van energiebronnen plaats, alleen toevoeging.

Elektrificatie en waterstof veranderen niets

Dit stemt niet tot vreugde, maar is wel de realiteit. De wereldbevolking groeit in de eenentwintigste eeuw sneller dan ooit. Elke twaalf jaar komen er een miljard mensen bij, die allemaal eten, drinken, huisvesting, kleding, zorg, mobiliteit en communicatie nodig hebben. Het is struisvogelpolitiek om te veronderstellen dat het energiepatroon van de afgelopen tweehonderd jaar in één menselijke generatie van 25 jaar compleet zal omkeren. Nederland, de EU en de VN zouden er goed aan doen om dit te onderkennen en erop te acteren. Dat is veel effectiever dan blijven hameren op een energietransitie die in werkelijkheid een voortgezette energieadditie is.

Het zinloze elektrificatiebeleid verandert niets aan die realiteit, omdat elektriciteit net als waterstof geen natuurlijke energiebron is maar een door mensen gemaakte energiedrager. Energiedragers zijn slechts een intermediair tussen natuurlijke energiebronnen zoals aardolie en zonlicht, en door mensen gemaakte energieverbruikers zoals auto's en computers. Elektriciteit en waterstof als intermediair veranderen niets aan de extreme schaarste van niet-fossiele energiebronnen en de explosief groeiende hoeveelheid energieverbruikers. Ze kosten bovendien energie om te maken, en dragen daarom niet wezenlijk bij aan CO₂-reductie.

Stoppen met subsidies

Minister Hermans en het voltallige kabinet zouden daarom per direct moeten stoppen met verdergaand elektrificatiebeleid van mobiliteit, verwarming en industrie. Dat geldt evenzeer voor een vermeende waterstofeconomie. Alle verplichtingen en subsidies voor elektrificatie en waterstof dienen zo snel mogelijk te worden afgeschaft. Daar worden zowel de natuur, de economie als de staatskas beter van. Netuitbreiding en nieuwe kerncentrales om betrouwbaar in het huidige elektriciteitsverbruik van 120 miljard kilowattuur per jaar te voorzien zijn wel urgent, maar daar kan het bij blijven. Daar hebben we geen 200 miljard euro en structureel oplopende staatschuld voor nodig.

Maarten van Andel is chemicus. Hij publiceerde in 2023 [Kies Wijzer Klimaat. Praktische gids voor consument en kiezer](#). Dit verhelderende boek verscheen bij Uitgeverij Blauwburgwal, kost €17,50 en is overal verkrijgbaar, ook [in de winkel van Wynia's Week](#).

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, 156 keer per jaar, met even onafhankelijke als

WYNIA'S WEEK

Maarten van Andel: Als het kabinet nu niet direct stopt met de energietransitie gaat onze economie kapot

*broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. **Doet u mee, ook in 2025? [Kijk HIER](#). Hartelijk dank!***